

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาสามปีตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ้านสร้างครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554)
3. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546
4. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546
5. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล
6. แนวคิดการพัฒนา
7. การวางแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลบ้านสร้าง
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local government) หมายถึง การปกครองชุมชนหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของประเทศ โดยมีองค์กรหรือหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาเป็นนิติบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา เพื่อดำเนินงานตามกำหนดระยะเวลา โดยมีงบประมาณเป็นของตนเอง และมีอำนาจอิสระของตน ในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ ทั้งนี้ โดยส่วนกลางหรือรัฐบาลเป็นเพียงผู้คอยควบคุมเท่านั้น

การปกครองท้องถิ่น เป็นผลมาจากความคิดของหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นวิธีการที่รัฐบาลได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครองและในการจัดบริการสาธารณะ ให้แก่ท้องถิ่นรับไปดำเนินงานด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง ทำให้เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครอง และดำเนินกิจการในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นโดยเฉพาะ ตามที่ได้รับมอบหมาย การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

10

การสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะหลักการกระจายอำนาจยึดถือเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ โดยให้ประชาชนมีอิสระตามสมควรในการดำเนินงานปกครอง และจัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ได้เอง เป็นการปกครองตนเองตามหลักของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

กฎหมายหลักที่กำหนดรูปแบบ การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ซึ่งได้กำหนดการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในท้องถิ่นที่เห็นสมควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง อันเป็นการดำเนินการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ และได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. สุขาภิบาล
4. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนด

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จะมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น 3 รูปแบบด้วยกันคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล สำหรับราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะที่ และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นล่าสุด ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นของไทย จึงมี 6 รูปแบบด้วยกันคือ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เทศบาล
3. สุขาภิบาล*
4. กรุงเทพมหานคร
5. เมืองพัทยา
6. องค์การบริหารส่วนตำบล

อนึ่ง ในปี พ.ศ.2542 นี้ ทางราชการได้ประกาศให้สุขาภิบาลทุกแห่งทั่วประเทศ ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลทั้งหมด ซึ่งจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการและสมาชิกสภาเทศบาลใหม่และเลือกเพิ่มจากกรรมการสุขาภิบาลเดิมในปีนี้

1.2 โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล ได้กำหนดรูปแบบ โครงสร้างของการจัดองค์การและการบริหารงานของเทศบาลจำลองมาจากการปกครองแบบรัฐสภา ซึ่งเป็นการปกครองประเทศมาใช้กับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

11

เทศบาลด้วย คือมีสภาเทศบาลซึ่งมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายควบคุมการบริหารเทศบาล ทำนองเดียวกันกับสภาผู้แทนราษฎร และมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร ทำนองเดียวกับรัฐมนตรี ซึ่งสภาเทศบาลให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะเทศมนตรีจากสมาชิกสภาเทศบาล สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามาจำนวนที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้กำหนดไว้ ตามประเภทของเทศบาล คือ เทศบาลตำบล มีสมาชิกจำนวน 12 คน เทศบาลเมือง มีสมาชิกจำนวน 18 คน และเทศบาลนคร มีสมาชิกจำนวน 24 คน

สภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล มีหน้าที่ในการตราเทศบัญญัติ อนุมัติงบประมาณประจำปีของเทศบาล และควบคุมการบริหารกิจการของเทศบาล คณะเทศมนตรี คณะเทศมนตรีทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารของเทศบาล ประกอบด้วยนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี มีจำนวนกำหนดไว้ตามประเภทของเทศบาล ดังนี้

เทศบาลตำบล มีนายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี 2 คน

เทศบาลเมือง มีนายกเทศมนตรี 1 คน และเทศมนตรี 2 คน แต่ในกรณีที่เทศบาลเมืองแห่งใด มีรายได้จัดเก็บตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป ให้มีเทศมนตรีเพิ่มได้อีก 1 คน

เทศบาลนคร มีนายกเทศมนตรี 1 คนและเทศมนตรีอีก 4 คน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี จากผู้ที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ด้วยความเห็นชอบของสมาชิกสภาเทศบาล คณะเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าผู้นำท้องถิ่น หมายถึงบุคคลที่เป็นผู้นำในท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีอิทธิพล มีอำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ จะเป็นที่ยอมรับของสังคมในท้องถิ่นด้วย โดยทั่วไปผู้นำท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้นำที่เป็นทางการ หมายถึง ข้าราชการประเภทต่าง ๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมไปถึงครูประชาบาลด้วย

2. ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่นนายกสมาคมต่าง ๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า ในการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้นำประเภทนี้ให้มากกว่าผู้นำที่เป็นทางการ เพราะผู้นำประเภทนี้มักเข้าไปคลุกคลีและสัมผัสกับประชาชนมากกว่า

กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง กลุ่มหรือคณะบุคคลที่รวมตัวกันขึ้นมา เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์บางอย่าง ซึ่งจะแตกต่างไปจากพรรคการเมืองคือ กลุ่มผลประโยชน์ไม่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

12

ต้องการเข้าไปบริหารประเทศ แต่ต้องการเพียงเข้าไปมีอิทธิพลหรือผลประโยชน์ เหมือนนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น

พรรคการเมือง หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกันขึ้นมาเป็นองค์การ ตามแนวความคิดเห็นหรือหลักการบางอย่างที่เห็นพ้องต้องกัน เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา และคัดเลือกบุคคลเข้าไปสมัครรับเลือกตั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปควบคุมการดำเนินงานของรัฐบาล หรือเป็นรัฐบาลเสียเองเพื่อทำตามนโยบายของพรรคการเมือง

สรุป เมื่อพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และผู้นำท้องถิ่น มีความสำคัญและความจำเป็นต่อการพัฒนาการเมืองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะกลุ่มบุคคลเหล่านี้ จะนำเอาปัญหาหรือเสียงสะท้อนของประชาชนในท้องถิ่น ไปเสนอยังรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่รัฐบาลจะได้นำเอาปัญหาเหล่านี้ไปแก้ไขต่อไป

1.3 การจัดองค์การและการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 บัญญัติไว้ว่า ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดคือเขตจังหวัด การจัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัด และมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 4 ปี มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมาจากการเลือกตั้งกันเองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตจังหวัด ตากกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีหลักเกณฑ์ว่า ให้ถือเอาจำนวนราษฎรในแต่ละจังหวัดตามข้อมูลทะเบียนราษฎร ที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งเป็นเกณฑ์ ดังนี้

1. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรไม่เกิน 500,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 24 คน
2. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 500,000 คน แต่ไม่ถึง 1,000,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 30 คน
3. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 1,000,000 คน แต่ไม่ถึง 1,500,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 36 คน
4. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 1,500,000 คน แต่ไม่ถึง 2,000,000 คน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 42 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

13

5. จังหวัดใดที่มีจำนวนราษฎรเกินกว่า 2,000,000 คน ขึ้นไป ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 48 คน

ในวันเริ่มสมัยประชุมประจำปีของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกประธานสภา 1 คน และรองประธานสภาจำนวน 2 คน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายให้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการบริหารราชการในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถเสนอข้อสอบถามต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ อันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค และให้หัวหน้าหน่วยราชการอื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินกิจการใด ๆ ที่เป็นหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ เมื่อเริ่มประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกผู้ใดคนหนึ่ง เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามเกณฑ์ ดังนี้ (สิงห์ทอง. 2554 : เว็บไซต์)

1. ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 24 คนหรือ 30 คน ให้มีรองนายกองค์การฯ ได้ 2 คน
2. ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 36 คนหรือ 42 คน ให้มีรองนายกองค์การฯ ได้ 3 คน
3. ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 48 คน ให้มีรองนายกองค์การฯ ได้ 4 คน

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554)

2.1 แนวคิด ทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนฯ 10

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ยังยึดพื้นฐานแนวคิดที่สำคัญภายใต้หลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันและสร้างสมดุลของการพัฒนาให้เกิดขึ้นทุกมิติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

14

โดยอาศัยทุนของประเทศที่มีสะสมอยู่มากมาย ทั้งทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเสริมสร้างให้เข้มแข็ง เป็นรากฐานการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืนทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม รวมทั้งระดับประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะแผนฯ 10 ภายใต้แนวคิด สศข. (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ได้นำผลการระดมความคิดในเวทีต่างๆ มาสังเคราะห์และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยพัฒนาศักยภาพคนไทยให้มีความรอบรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาวะที่ดี พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเป็นกำลังปัญญาในการพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวทันโลกได้อย่างรู้เท่าทันและอย่างมั่นคง สังคมไทยมีความสุข รักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย และมีการเตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ

2. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมเป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ให้ความสำคัญกับการสร้างสังคมที่เป็นธรรม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เชื่อมโยงเครือข่ายการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนและการแก้ไขปัญหาความยากจน

3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและการแข่งขันได้ในช่วงศตวรรษแห่งเอเชีย ปรับฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง โดยบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีเสถียรภาพลดการพึ่งพาจากภายนอกและพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการผลิต ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์พลังงานและบริหารองค์ความรู้และกลไกที่เกี่ยวข้อง

4. การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดการองค์ความรู้ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ส่งเสริมการผลิตและการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการวางรากฐานสำหรับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว

5. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน โดยปรับโครงสร้าง กลไกและกระจายการจัดสรรทรัพยากรสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน กระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการประเทศ และเสริมสร้างประชาธิปไตยในสังคมไทย

3. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 6 แห่ง พระราชบัญญัติ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 77 แห่ง พระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 6 แห่ง พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และ มาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ดังนี้ (ยงยุทธ ศรีประจักษ์. 2546 : 45)

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546”

ข้อ 2[1]ระเบียบนี้ใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ยกเว้น

“สภาท้องถิ่น” หมายความว่า สภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด สภาเทศบาลสภาเมืองพัทยา สภาองค์กรบริหารส่วนตำบลและสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

16

สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“อำเภอ” หมายความว่ารวมถึงกิ่งอำเภอด้วย

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองการบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ในกรณีที่เทศบาลมีการบริหารรูปแบบนายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรีในกรณีที่เทศบาลมีการบริหารรูปแบบคณะเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“นายอำเภอ” หมายความว่ารวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

“แผนพัฒนา” หมายความว่ารวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนและแผนพัฒนาสามปี

“แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาอำเภอ

“แผนพัฒนาสามปี” หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

17

“แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

“โครงการพัฒนา” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้

“การแก้ไข” หมายความว่า การแก้ไขข้อผิดพลาดในแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการให้ถูกต้อง โดยไม่ทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญเดิมเปลี่ยนแปลงไป

“การเพิ่มเติม” หมายความว่า การเพิ่มเติมแผนงาน โครงการที่ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนาสามปี ให้ปรากฏไว้ในแผนพัฒนาสามปี

“การเปลี่ยนแปลง” หมายความว่า การทำให้วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของแผนพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

“ประชาคม” หมายความว่า การรวมตัวกันของชุมชน องค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ระบบการจัดการที่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งการจัดองค์กรให้เป็นไปตามที่ทางราชการกำหนด

“ประชาคมท้องถิ่น” หมายความว่า ประชาคมจังหวัดสำหรับเขตองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประชาคมเมืองสำหรับเขตเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประชาคมตำบลสำหรับเขตองค์กรบริหารส่วนตำบล

“ประชาคมอำเภอ” หมายความว่า ประชาคมในเขตอำเภอ

“ประชาคมหมู่บ้าน” หมายความว่า ประชาคมในเขตหมู่บ้าน

ข้อ 5 ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามระเบียบนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัด แล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ยกเว้นหรือผ่อนผัน”

หมวด 1 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาและองค์กรประสานแผนพัฒนา

ข้อ 6 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการพัฒนาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

18

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อ 7 คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

(1) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานกรรมการ

(2) รองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคน กรรมการ

(3) ปลัดจังหวัด กรรมการ

(4) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด กรรมการ

(5) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด กรรมการ

(6) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

คัดเลือก จำนวนสามคน กรรมการ

(7) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(8) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด กรรมการ

(9) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดที่คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดคัดเลือก

จำนวนสามคน กรรมการ

(10) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจในจังหวัดที่นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวน

สามคน กรรมการ

(11) ผู้แทนประชาคมจังหวัดที่ประชาคมจังหวัดคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(12) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรรมการและเลขานุการ

(13) ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม ข้อ 7(6) (7) (9) (10) และ (11) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 8 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

(1) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานกรรมการ

(2) หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรรมการ

(3) เจ้าหน้าที่สำนักงาน โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดที่โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดมอบหมาย กรรมการ

(4) ผู้แทนประชาคมจังหวัดที่ประชาคมจังหวัดคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(5) ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ กรรมการ และเลขานุการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

19

(6) เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนหรือข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ที่ นายกองคํารบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 9 องค์กรจัดทําแผนพัฒนาเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่
มีกฎหมายจัดตั้ง

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทําแผนพัฒนาเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

ข้อ 10 คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
ที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประกอบด้วย

(1) นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยาหรือ หัวหน้าผู้บริหารขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประธานกรรมการ

(2) เทศมนตรีทุกคน รองนายกเทศมนตรี ทุกคน รองนายกเมืองพัทยาทุกคนหรือ ผู้
ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ เทียบเท่าเทศมนตรี
รองนายกเทศมนตรี หรือรองนายกเมืองพัทยาทุกคน กรรมการ

(3) สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา หรือสมาชิกสภาองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยาหรือสภาองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง คัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา หรือสภาองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นอื่นที่มี กฎหมายจัดตั้งคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(5) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอที่ คณะกรรมการพัฒนาอำเภอคัดเลือก จำนวน
สามคน กรรมการ

(6) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยาหรือหัวหน้าผู้บริหาร ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งคัดเลือกจำนวน ไม่เกินสองคน
กรรมการ

(7) ผู้แทนประชาคมเมืองที่ประชาคมเมือง คัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(8) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด กรรมการ

(9) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นจังหวัด กรรมการ

(10) ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบงานแผนพัฒนาอำเภอหรือปลัดอำเภอที่นายอำเภอ
มอบหมาย กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

20

(11) ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยาหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย จัดตั้งที่เทียบเท่าปลัดเทศบาลหรือ ปลัดเมืองพัทยา กรรมการ และเลขานุการ

(12) รองปลัดเทศบาล รองปลัดเมืองพัทยา หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย จัดตั้งที่เทียบเท่ารองปลัดเทศบาลหรือ รองปลัดเมืองพัทยาที่ได้รับมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ

(13) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้ากองวิชาการและแผนงาน หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน ของเทศบาลหรือเมืองพัทยา พนักงาน ส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกองวิชาการ และแผนงานของเทศบาลหรือเมืองพัทยา หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหาร ท้องถิ่นมอบหมาย แล้วแต่กรณี ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม ข้อ 10(3) (4) (5) (6) และ (7) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 11 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ประกอบด้วย

(1) ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยาหรือ พนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ เทียบเท่าปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา ประธานกรรมการ

(2) รองปลัดเทศบาลทุกคน รองปลัดเมืองพัทยา ทุกคนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ที่เทียบเท่ารองปลัดเทศบาลหรือรองปลัด เมืองพัทยาทุกคน กรรมการ

(3) หัวหน้าส่วนการบริหารของเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง กรรมการ

(4) ผู้แทนประชาคมเมืองของเทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่ ประชาคมเมืองนั้นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

(5) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน หัวหน้ากองวิชาการและแผนงาน หัวหน้างานวิเคราะห์นโยบายและแผน ของเทศบาลหรือเมืองพัทยา หรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งที่เทียบเท่าผู้อำนวยการ กองวิชาการ และแผนงานของเทศบาลหรือ เมืองพัทยา หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมาย แล้วแต่กรณี กรรมการและเลขานุการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

21

ข้อ 12 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

- (1) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อ 13 คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

- (1) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการ
- (2) กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกคน กรรมการ
- (3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือก

จำนวนสามคน กรรมการ

- (4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
- (5) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอที่คณะกรรมการพัฒนาอำเภอคัดเลือก จำนวน

สามคน กรรมการ

- (6) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือก

จำนวนไม่เกินสองคน กรรมการ

- (7) ผู้แทนประชาคมตำบลที่ประชาคมตำบลคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ
- (8) กำนันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการ
- (9) ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่คัดเลือกกันเองจำนวนไม่เกิน

สามคน กรรมการ

- (10) ผู้แทนหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด กรรมการ
- (11) ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล กรรมการ
- (12) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการและเลขานุการ
- (13) หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตาม ข้อ 13(3) (4) (5) (6) (7) และ (9) ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 14 คณะกรรมการสนับสนุนจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

- (1) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการ
- (2) รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนการบริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกส่วน กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

222

(3) ผู้มีความรู้ด้านการจัดทำแผนพัฒนาที่ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลคัดเลือกจำนวนไม่เกินสามคน กรรมการ

(4) ผู้แทนประชาคมตำบลที่ประชาคมตำบล คัดเลือกจำนวนสองคน กรรมการ

(5) พนักงานส่วนตำบลที่ประธานกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย กรรมการและเลขานุการ

ข้อ 15 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) กำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ปัญหาของท้องถิ่นและให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

(2) ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา

(3) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนปฏิบัติการ

(4) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตาม ข้อ 30(2)

(5) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

(6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

(7) ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็น โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ข้อ 16 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนา ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนดจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ และจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตาม ข้อ 30(1)

ข้อ 17 ในเขตจังหวัดหนึ่งให้มีองค์กรประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

ข้อ 18 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

(1) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานกรรมการ

(2) ผู้แทนนายกเทศมนตรีที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสามคน กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

23

(3) นายกเมืองพัทยาเฉพาะจังหวัดชลบุรี และ/หรือหัวหน้าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย จัดตั้งเฉพาะจังหวัดที่ตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กรรมการ

(4) ผู้แทนประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสามคน กรรมการ

(5) ผู้แทนปลัดเทศบาลที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสามคน กรรมการ

(6) ปลัดเมืองพัทยาเฉพาะจังหวัดชลบุรีและ/ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมาย จัดตั้งที่เทียบเท่าปลัดเทศบาลหรือปลัดเมืองพัทยาเฉพาะจังหวัดที่ตั้งของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กรรมการ

(7) ผู้แทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่คัดเลือกกันเองจำนวนสามคน กรรมการ

(8) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด ที่คัดเลือกกันเองจำนวนสามคน กรรมการ

(9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผังเมือง ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดคัดเลือก กรรมการ

(10) ผู้แทนประชาคมจังหวัดที่คัดเลือก กันเองจำนวนสามคน กรรมการ

(11) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด กรรมการ

(12) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด กรรมการ

(13) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ว่าราชการจังหวัด คัดเลือกจำนวนสองคน กรรมการ

(14) ผู้แทนสถาบันการศึกษาที่ผู้ว่าราชการ จังหวัดคัดเลือกจำนวนสองคน กรรมการ

(15) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ผู้ว่าราชการ จังหวัดคัดเลือกจำนวนสองคน กรรมการ

(16) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กรรมการและเลขานุการ

(17) หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนสำนักงานจังหวัด กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกกรรมการตาม ข้อ 18(2) (4) (5) (7) (8) และ (10) และคัดเลือกกรรมการตาม ข้อ 18(9) (13) (14) และ (15) โดยให้กรรมการดังกล่าวมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ 19 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) กำหนดกรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

24

(2) ประสานยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของจังหวัดและอำเภอ

(3) ตรวจสอบ วิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(4) ให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและร่างแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ทั้งนี้ อาจมอบอำนาจการให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและร่างแผนพัฒนาสามปีของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลให้กับคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอได้

(5) รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในการประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในเขตจังหวัด

(6) สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเอรวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการอื่น หรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

ข้อ 20 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ประกอบด้วย

- (1) นายอำเภอ ประธานกรรมการ
- (2) สมาชิกสภาจังหวัดในเขตอำเภอทุกคน อนุกรรมการ
- (3) นายกเทศมนตรีทุกเทศบาลในเขตอำเภอ อนุกรรมการ
- (4) ผู้แทนประธานกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ที่คัดเลือกกันเองจำนวนไม่เกินหกคน อนุกรรมการ
- (5) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ที่คัดเลือกกันเองจำนวนสามคน อนุกรรมการ
- (6) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายอำเภอ คัดเลือกจำนวนไม่เกินสามคน อนุกรรมการ
- (7) ผู้แทนประชาคมอำเภอ ที่คัดเลือกกันเองจำนวนสามคน อนุกรรมการ
- (8) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่นายอำเภอ คัดเลือกจำนวนสองคน อนุกรรมการ
- (9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผังเมือง ที่นายอำเภอคัดเลือก อนุกรรมการ
- (10) ผู้ที่นายอำเอมอบหมาย อนุกรรมการและเลขานุการ
- (11) ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

25

ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการตาม ข้อ 20(5) และ (7) และคัดเลือกคณะกรรมการตาม ข้อ 20(6) (8) และ (9) โดยอนุกรรมการดังกล่าวมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้ และให้นายอำเภอเป็นผู้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ระดับอำเภอ แล้วรายงานคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ 21 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ระดับอำเภอมีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในการดำเนินการ ดังนี้

(1) ตรวจสอบ วิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอ

(2) จัดทำความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา ให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและร่างแผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอตามที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมอบหมาย

(3) ให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและร่างแผนพัฒนาสามปี ตามที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมอบอำนาจ

(4) รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในการประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในเขตอำเภอ

(5) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมอบหมาย

ข้อ 22 การประชุมของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอต้องมีกรรมการ หรืออนุกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหรืออนุกรรมการทั้งหมดแล้วแต่กรณีจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการ ประธานอนุกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการ ประธานอนุกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ เป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ไม่มีรองประธานกรรมการ รองประธานอนุกรรมการ ให้กรรมการ อนุกรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการ อนุกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของการประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการ อนุกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

26

หมวด 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ 23 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสมบัติตาม (1) และมีลักษณะต้องห้ามตาม (2) ถึง (7) ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้
- (2) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น
- (3) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- (4) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อมในสัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ
- (5) ดิถยาเสพติดให้โทษ
- (6) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (7) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และพ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

ข้อ 24 ผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 25 ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ครบวาระการดำรงตำแหน่ง
- (2) ตาย
- (3) ลาออก โดยยื่นหนังสือต่อประธานกรรมการ ประธานอนุกรรมการที่ตนดำรงตำแหน่ง
- (4) คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่ผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งอยู่เห็นว่ามีเหตุอันควร และมีมติจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามให้ออก
- (5) มีลักษณะต้องห้ามตาม ข้อ 23

หมวด 3 การจัดทำและประสานแผนพัฒนา

ข้อ 26 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

27

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมเพื่อทราบปัญหา ความต้องการประเด็น การพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องจากประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและ ข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือ เสนอคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(4) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะอนุกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจพิจารณา ให้ความเห็นชอบร่าง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใน กำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาจากผู้บริหารท้องถิ่น

หากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะอนุกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจไม่เห็นชอบ ให้ส่งร่างแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบ ภายในกำหนด สามสิบวันที่ได้รับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจากผู้บริหารท้องถิ่น

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณี ที่มีการมอบอำนาจที่พิจารณาแล้วตาม ข้อ 26(4) เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

(6) สภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใน กำหนด สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจากผู้บริหารท้องถิ่น และเมื่อ อนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หากสภาท้องถิ่นไม่ อนุมัติให้ส่งร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบ เพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบ ภายใน กำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจากผู้บริหาร ท้องถิ่น ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

ในกรณีของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบ อำนาจให้นายอำเภอพิจารณาได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

28

ข้อ 27 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหาความต้องการและข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(4) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปี ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปี จากผู้บริหารท้องถิ่น

ถ้าคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจไม่เห็นชอบ ให้ส่งร่างแผนพัฒนาสามปีพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจที่พิจารณาแล้วตาม ข้อ 27(4) เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

(6) สภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น และเมื่ออนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ในกรณีที่สภาท้องถิ่นไม่อนุมัติให้ส่งร่างแผนพัฒนาสามปีพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบ เพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปี จากผู้บริหารท้องถิ่น ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

29

ในกรณีของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอพิจารณาได้

ข้อ 28 แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

ในกรณีของเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้ เมื่อมีการขยายเวลาให้แจ้งจังหวัดเพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสองให้เป็นอำนาจของนายอำเภอแล้วแจ้งจังหวัด เพื่อรายงานกระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ 29 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกจัดทำหรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาได้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างข้อกำหนดขอบข่าย และรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่าย และรายละเอียดของงานแล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงาน การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกเพื่อจัดทำ หรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาให้ดำเนินการตามกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องว่าด้วยการนั้น

ข้อ 30 ให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่จัดทำ หรือร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการจัดทำร่างแผนพัฒนาตามระเบียบนี้

หมวด 4 การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา

ข้อ 31 การแก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 32 การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติม หรือร่างแผนพัฒนาสามปีที่เปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

30

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติม หรือร่างแผนพัฒนาสามปีที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(3) ให้นำ ข้อ 27(4) ถึง (6) มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ 33 การเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่เปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผล และความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(3) ให้นำ ข้อ 26(4) ถึง (6) มาใช้โดยอนุโลม

หมวด 5 การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ข้อ 34 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่ได้รับการอนุมัติแล้วและนำไปปฏิบัติรวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในส่วนที่เกี่ยวข้องและประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้ และติดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แล้วให้จังหวัดจัดส่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำให้การตรวจมหาดไทยทราบ

ข้อ 35 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งจัดหาแหล่งงบประมาณอื่นเพื่อให้มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

ข้อ 36 การจัดทำแผนปฏิบัติการให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

31

รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว
จัดทำร่างแผนปฏิบัติการ เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนปฏิบัติการ แล้วเสนอผู้บริหาร
ท้องถิ่นประกาศเป็นแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนปฏิบัติการภายในสิบห้าวัน
นับแต่วันที่ประกาศ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้
อย่างน้อยสามสิบวัน

ข้อ 37 แผนปฏิบัติการให้จัดทำเสร็จภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณนั้น หรือ
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่อนุมัติให้เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปีเพื่อให้
ดำเนิน โครงการในปีงบประมาณนั้น

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจขยายเวลาการจัดทำแผนปฏิบัติการ ตามวรรคหนึ่ง
สำหรับเทศบาลผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบอำนาจให้นายอำเภอได้ เมื่อมีการขยายเวลาให้
แจ้งจังหวัดทราบ ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตาม
วรรคสองให้เป็นอำนาจของนายอำเภอ การแก้ไขแผนปฏิบัติการเป็นอำนาจของผู้บริหาร
ท้องถิ่น

หมวด 6 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ข้อ 38 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
ท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (1) ประธานสภาท้องถิ่น ประธานคณะกรรมการ
- (2) ผู้แทนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสองคน กรรมการ
- (3) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสองคน กรรมการ
- (4) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สภาท้องถิ่น คัดเลือกจำนวนสองคน กรรมการ
- (5) ผู้แทนฝ่ายบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวนสองคน กรรมการ
- (6) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวนสองคน กรรมการ

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

ข้อ 39 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- (2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

(3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
ต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประกาศผลการติดตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

32

และประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ตีพิมพ์ประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

(4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

ข้อ 40 เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมและเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้อง กับแนวนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย อาจจัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม

4. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ในการดำเนินการปฏิรูประบบราชการ นอกจากจะมีการกำหนดนโยบายในรูปแบบของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการแล้ว รัฐบาลยังได้มีออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีความประสงค์จะให้ใช้บังคับกับส่วนราชการในทุกกระทรวง ทบวง กรม ทั้งที่เป็นราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหารที่มีการจัดตั้งขึ้นและมีการปฏิบัติราชการเช่นเดียวกับกระทรวง ทบวง กรม ดังมี รายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และกรอบแนวทางการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้ (พระราชกฤษฎีกา. 2554 : เว็บไซต์)

หมวดที่ 1 เป็นการกำหนดขอบเขตความหมาย

หมวดที่ 2 กำหนดแนวทางการบริหารราชการ

หมวดที่ 3 กล่าวถึง “การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ”

หมวดที่ 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า

หมวดที่ 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

หมวดที่ 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

หมวดที่ 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

หมวดที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

หมวดที่ 1 เป็นการกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

โดยชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการ และแนวทางปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำภารกิจว่าจะต้องมีเป้าหมายดังนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

333

3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ซึ่งได้แก่ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One – step service
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งได้แก่ การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ ทบทวนลำดับความสำคัญ และความจำเป็นทางแผนงานและโครงการทุกระยะ การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็น และปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์อยู่เสมอ
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นกับความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมา ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง

หมวดที่ 2 กำหนดแนวทางการบริหารราชการ

ในความหมายของ “การบริหารราชการให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนว่าต้องอยู่ในแนวทางที่ถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากรัฐ” ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องรัฐและส่วนราชการมีหน้าที่ต้องกำหนดให้อยู่ในกรอบที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดของประเทศ ความสงบ และปลอดภัยของสังคมส่วนรวม และความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนโดยทั่วไป และสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรี
2. ต้องจัดวางระบบให้การปฏิบัติราชการเป็นไป โดยมีความซื่อสัตย์สุจริตสามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในภาพรวม
3. ก่อนเริ่มดำเนินการในภารกิจใด ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน มีการวางกลไกการทำงานชัดเจนทุกขั้นตอนและโปร่งใส ในกรณีที่มีผลกระทบต่อประชาชนต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนให้ได้ทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น
4. เมื่ออยู่ในระหว่างการดำเนินการตามภารกิจใด ต้องรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความพึงพอใจของสังคมโดยรวม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

34

5. ในกรณีที่พบปัญหาอุปสรรคต้องจัดให้มีการแก้ไขปัญหานั้นโดยเร็ว และถ้าเป็นปัญหาจากส่วนราชการอื่นต้องแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแก้ไขปรับปรุงโดยเร็ว ในการดำเนินการของส่วนราชการที่ตามหมวดนี้

5.1 จะต้องคำนึงถึงการให้บริการประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับการบริการจากรัฐเป็นหลักสำคัญ การกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องต้องมีดัชนีชี้วัดและแสดงผลลัพธ์ให้เห็นโดยชัดเจน ประชาชนได้รับประโยชน์จากภารกิจนั้นตรงต่อความต้องการของประชาชน หรือเกิดผลต่อการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม และแต่ละรายควบคู่กัน

5.2 การดำเนินการให้มีความโปร่งใส จะเกิดขึ้นได้เมื่อส่วนราชการได้สร้างหลักเกณฑ์การปฏิบัติในแต่ละเรื่องขึ้นไว้อย่างชัดเจน และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน และเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจให้ประชาชนได้รับทราบ

5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจหรือโครงการที่ส่วนราชการจะดำเนินการ ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติของประชาชนในชุมชนนั้น การทำความเข้าใจถึงผลกระทบและแนวทางแก้ปัญหาที่ส่วนราชการจะดำเนินการ และการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและของประชาชน โดยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและรัฐ ต้องรับฟังและแก้ไขปัญหานั้นประชาชนเกิดความพอใจ และมีส่วนร่วมในการผลักดันภารกิจนั้นเกิดผลสำเร็จ

หมวดที่ 3 กล่าวถึง “การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ”

ซึ่งหมายถึง การบริหารงานมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับงานนั้น ๆ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน บทบัญญัติในหมวด3 เป็นการกำหนดวิธีการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะว่าด้วยการกำหนดแผนการทำงานที่มีวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของงาน ดังนี้

1. การปฏิบัติของส่วนราชการต้องสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจที่กระทำได้อย่างชัดเจน โดยต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1.1 ในการจัดทำภารกิจต่าง ๆ ส่วนราชการต้องมีแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าก่อนลงมือดำเนินการ

1.2 แผนปฏิบัติงานต้องมีรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

35

1.3 ต้องมีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานนั้น

1.4 ในกรณีที่มีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบ หรือเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม

2. การบริหารราชการแบบบูรณาการ

การบริหารงานแบบบูรณาการ คือ การร่วมมือกันในระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันหรือมีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ภารกิจที่สำคัญของรัฐในแต่ละด้านเกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม และมีความประหยัดโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้เกิดความ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพจากการร่วมมือปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพระราชกฤษฎีกานี้มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

2.1 ในกรณีที่ส่วนราชการหลายแห่งมีภารกิจใดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้ส่วนราชการทุกแห่งที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกันนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้มีการบริหารจัดการทั้งในด้านการวางแผน การใช้ทรัพยากร และการดำเนินการร่วมกัน โดยกำหนดเป้าหมายให้เกิดผลสำเร็จ ในภารกิจนั้นเป็นเอกภาพเดียวกัน

2.2 โดยที่ขณะนี้ รัฐบาลได้มีนโยบายในการให้มีการบริหารราชการแบบบูรณาการ ในจังหวัดและในต่างประเทศ โดยในจังหวัดนั้นเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 และในต่างประเทศเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ฉะนั้น ในพระราชกฤษฎีกานี้จึงบัญญัติรองรับการดำเนินการ ดังกล่าว โดยให้ส่วนราชการทุกแห่งมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นผลสำเร็จ โดยสามารถใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างครบถ้วนตามความจำเป็น ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวต้องใช้การมอบอำนาจ และในขณะนี้ได้มีการกำหนดรายละเอียดไว้แล้วในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2546

3. การพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ในการบริหารราชการแนวใหม่ ส่วนราชการจะต้องพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสถานการณ์ของต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรง ซึ่งในการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติราชการทุกระยะ ต้องมีการปรับแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องมีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ของงานที่เป็นความจริง ฉะนั้น แนวความคิดของผู้ปฏิบัติงานภาครัฐจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมเสียใหม่ จากการศึกษาแนวความคิดว่าต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

36

ปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ ตั้งแต่อดีตจน ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน เน้นการสร้างความคิดใหม่ ๆ ตามวิชาการสมัยใหม่และนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติราชการตลอดเวลา ในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้จึงกำหนดเป็นหลักการว่า ส่วนราชการต้องมีการพัฒนาความรู้เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

3.1 ต้องสร้างระบบให้สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง

3.2 ต้องสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

3.3 ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการทุกคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาการสมัยใหม่ตลอดเวลา มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีคุณธรรม

3.4 ต้องมีการสร้างความมีส่วนร่วมในหมู่ข้าราชการให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อการนำมาพัฒนาใช้ในการปฏิบัติราชการร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพ

4. การจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ

ในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น จะมีแผนงานในการปฏิบัติราชการกำกับกับการดำเนินการอยู่เสมอ เพื่อแสดงนโยบายของรัฐบาลให้เห็นเป้าหมายการบริหารงานในระดับชาติเป็นภาพรวมของภารกิจของรัฐ ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดิน และส่วนราชการทุกแห่งจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อนำนโยบายที่รัฐบาลกำหนดแปลงไปสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งจะกำหนดวิธีดำเนินการและผลสำเร็จของงานที่มีตัวชี้วัดได้ว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมาย ฉะนั้น เพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริงโดยมีผู้รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานนั้น จึงกำหนดมาตรการให้มีจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ (Performance agreement) ขึ้นเพื่อเป็นมาตรการสำคัญในการกำกับการปฏิบัติ ราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ในการจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการนั้นจะจัดทำในรูปแบบการทำความตกลงร่วมกันระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติแต่ละเรื่อง โดยเป็นการทำความตกลงระหว่างรัฐมนตรีกับปลัดกระทรวง ปลัดกระทรวงกับอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติการกิจตามแผนงาน ทั้งนี้ การดำเนินการตามหลักการนี้จะนำมาใช้เมื่อ ก.พ.ร. ได้วิเคราะห์และจัดทำรูปแบบ และหลักเกณฑ์ของการทำความตกลงในการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแต่ละระดับการจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการนอกจากเป็นมาตรการในการกำกับการปฏิบัติราชการเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติงานตามแผนให้เกิดผลสำเร็จแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลในการประเมินศักยภาพของบุคคลผู้ดำรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

37

ตำแหน่งต่าง ๆ และความเหมาะสมในการมอบหมายความรับผิดชอบต่อไป รวมถึงจะเป็นข้อมูลเพื่อสร้างแรงจูงใจและจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน (Performance-related pay) ได้ในระยะต่อไปด้วย

5. การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน

เพื่อให้การบริหารราชการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและทุกส่วนราชการสามารถกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติราชการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการซึ่งจะเป็นที่มาของการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานให้เกิดขึ้น และทุกคนในองค์กรของภาครัฐรวมทั้งประชาชนจะสามารถทราบได้ว่าในแต่ละปีทิศทางของการบริหารประเทศจะดำเนินการในเรื่องใด การดำเนินการในส่วนนี้จึงกำหนดให้มีแผนต่างๆ ที่จะต้องจัดทำขึ้น ดังนี้

5.1 แผนการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นแผนการบริหารของรัฐบาลมีระยะเวลา 4 ปี ซึ่งเป็นการนำนโยบายของรัฐบาลมาแปลงเป็นแผน โดยสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐธรรมนูญและแผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อกำหนดหัวข้อที่สำคัญในแต่ละเรื่อง ที่จะใช้เป็นแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่มีเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน การกำหนดผู้ที่ต้องรับผิดชอบรายได้รายจ่ายและทรัพยากรที่ต้องใช้ ระยะเวลา และการติดตามประเมินผล ในการดำเนินการนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานงบประมาณ จะเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกันในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน โดยจะเริ่มจัดทำเมื่อรัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว จะต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน เพื่อประกาศใช้เป็นแผนชาติที่มีผลผูกพันทุกส่วนราชการต้องนำไปปฏิบัติ

5.2 แผนนิติบัญญัติ เป็นการจัดทำแผนด้านกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อเป็นกลไกรองรับการดำเนินการตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะมีการกำหนดสาระสำคัญของกฎหมาย ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาการดำเนินการที่สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนการบริหารราชการแผ่นดินในการดำเนินการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะรับผิดชอบร่วมกันเพื่อจัดทำแผนนิติบัญญัติขึ้น เมื่อมีแผนนิติบัญญัติแล้วทุกส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปจัดทำกฎหมาย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและระยะเวลา เพื่อให้มีกฎหมายเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินได้ต่อไป

5.3 แผนปฏิบัติราชการ เป็นแผนของทุกส่วนราชการที่จะแปลงแผนบริหารราชการแผ่นดินซึ่งเป็นการกำหนดในเชิงนโยบายให้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการตามความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้น ซึ่งจะต้องมีการจัดทำเป็น 2 ระยะ คือ

5.3.1 แผนปฏิบัติราชการสี่ปี เพื่อเป็นการวางแผนระยะยาวในการปฏิบัติตามภารกิจในขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ ให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

38

5.3.2 แผนปฏิบัติราชการประจำปี เพื่อเป็นการกำหนดแผนการปฏิบัติ ราชการในแต่ละปีโดยแปลงมาจากแผนสี่ปีนั้นว่า ในปีหนึ่งมีภารกิจใดจำเป็นต้องกระทำ โดยมีเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างไร ซึ่งแผนปฏิบัติราชการประจำปีนี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดงบประมาณ ของส่วนราชการในปีนั้นด้วย เพราะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกันแผนปฏิบัติราชการประจำปีของ ส่วนราชการใดแล้ว สำนัก งบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เพียงพอแก่การ ปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ และการโอน งบประมาณจะทำได้เมื่อมีการปรับแผนตามที่ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ คือ ภารกิจใดไม่อาจดำเนินการต่อไปได้หรือ หมดความจำเป็นหรือไม่เป็นประโยชน์ หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็นหรือมีความจำเป็น อย่างอื่น และในการปรับแผนนั้นจะต้องแก้ไขแผนบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย ส่วนแผนปฏิบัติราชการใดคณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติจะจัดสรรงบประมาณให้มิได้ และเมื่อสิ้นปีส่วน ราชการต้องรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์เสนอต่อคณะรัฐมนตรีหลักการในข้อนี้มีขึ้น เพื่อรองรับการ ปรับปรุงระบบงบประมาณ แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการปรับปรุง พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีแผนระยะยาว แผนระยะปาน กลางขึ้นไว้เพื่อการจัดสรรงบประมาณด้วย ฉะนั้น เมื่อมีการตรากฎหมายวิธีการงบประมาณ กำหนดให้มีแนวทางดังกล่าว สำนักงบประมาณ และ ก.พ.ร. จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางการ จัดทำแผนปฏิบัติราชการให้สามารถใช้ได้ โดยสอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณ

5.3.3 ความต่อเนื่องในการปฏิบัติราชการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่สรุปผลและให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลการ กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน

หมวดที่ 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า

เป็นการกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการ ทั้งในกรณีที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการ ทำงานและสามารถวัดความคุ้มค่า ในการปฏิบัติแต่ละภารกิจ โดยกำหนดให้ส่วนราชการต้อง ปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้

1. หลักความโปร่งใส

ส่วนราชการต้องประกาศกำหนดเป้าหมาย และแผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ และ งบประมาณที่ต้องใช้เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนทราบ ซึ่งจะทำให้การทำงานมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบแผนการทำงานได้

2. หลักความคุ้มค่า

2.1 ส่วนราชการต้องจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท และ รายงานต่อหน่วยของบริการสาธารณะ เพื่อการเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างปัจจัยนำเข้ากับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

39

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งหากรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะของส่วนราชการใด สูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทเดียวกันของส่วนราชการอื่น ส่วนราชการนั้นต้องจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วย เพื่อดำเนินการปรับปรุงการทำงานต่อไป ซึ่งรายละเอียดในการจัดทำบัญชีต้นทุนกรมบัญชีกลางจะเป็นผู้กำหนดขึ้น

2.2 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเป็นผู้ตรวจสอบความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจแห่งรัฐ เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีประเมินว่าภารกิจใดสมควร ทำต่อไปหรือยุบเลิก โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้รับจากภารกิจนั้น และในการประเมินความคุ้มค่าจะต้องคำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะได้รับ โดยเทียบกับรายจ่ายของรัฐ ทั้งนี้ มิใช่คำนวณเป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ได้เสียของสังคมด้วย

2.3 การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องกระทำโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยจะต้องขังน้ำหนักถึงประโยชน์และผลเสียต่อสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ ราคา และประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการ ซึ่งมีใช้ถือราคาต่ำสุดเป็นเกณฑ์อย่างเดียว แต่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในระยะยาวที่จะทำให้ต้นทุนการบริการสาธารณะต่ำลงได้ โดยจะต้องมีการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการพัสดุเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว

3. หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบ)

3.1 ในการปฏิบัติราชการระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ถ้าการปฏิบัติงานของ ส่วนราชการหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบ หรืออนุญาตจากอีกส่วนราชการหนึ่ง ส่วนราชการผู้เห็นชอบหรืออนุญาตต้องดำเนินการภายใน 15 วัน เว้นแต่จะได้ประกาศกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้าแล้วว่าต้องเกินกว่า 15 วัน เพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย ถ้ามีการเห็นชอบหรืออนุมัติเกินเวลาข้าราชการที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบ

3.2 การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาใด ๆ ส่วนราชการต้องเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย โดยเร็ว และหลีกเลี่ยงการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดหลักที่ชัดเจนในการรับผิดชอบของส่วนราชการ และมีให้ใช้เวลานานในการพิจารณาในรูปแบบของคณะกรรมการ

3.3 ในกรณีที่เป็นการพิจารณาในรูปแบบคณะกรรมการให้มีผลผูกพันผู้แทน ส่วนราชการแม้จะมีได้เข้าร่วมประชุม และจะต้องมีการบันทึกฝ่ายข้างน้อยไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดหลักที่ชัดเจนในความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนส่วนราชการในคณะกรรมการ อันจะก่อให้เกิดผลสรุปของงานที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงโดยส่วนราชการนั้นในภายหลัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

40

3.4 การสั่งราชการต้องเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้ามีการสั่งการด้วยวาจาต้องบันทึกคำสั่งนั้นไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสั่งเพื่อปฏิบัติราชการที่ต้องมีหลักฐานยืนยันคำสั่งที่แน่นอน มีความรับผิดชอบทั้งผู้สั่งและผู้ปฏิบัติงาน

หมวดที่ 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็น การลดระยะเวลาในการพิจารณา การสั่งการอนุญาต การอนุมัติหรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วขึ้น ดังนี้

1. การกระจายอำนาจการตัดสินใจ

1.1 ส่วนราชการต้องจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยตรง โดยมุ่งผลให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน

1.2 ส่วนราชการต้องจัดให้มีหลักเกณฑ์การควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจ เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและเป็นกรอบการปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องไม่เพิ่มขึ้นตอนเกินจำเป็น และให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการลดขั้นตอนในการติดต่อราชการ เพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย และเมื่อมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเป็นประการใดแล้ว ให้เผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วย

1.3 ก.พ.ร. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการหรือแนวทางในการกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ และการลดขั้นตอน เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติก็ได้

1.4 ส่วนราชการแต่ละแห่งต้องจัดทำแผนภูมิขั้นตอน และระยะเวลาการดำเนินการรวมทั้งรายละเอียดอื่น โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นการลดขั้นตอนการติดต่อสอบถามหรือการทำความเข้าใจเรื่องสำหรับประชาชนที่จะมาขอรับบริการจากรัฐได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

2. การจัดตั้งศูนย์การบริการร่วม

2.1 ให้เป็นหน้าที่ของแต่ละกระทรวงต้องจัดส่วนราชการภายในที่รับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานกับประชาชนให้รวมเป็นศูนย์บริการร่วมแห่งเดียวที่ประชาชนจะสามารถติดต่อสอบถามขอข้อมูล ขออนุญาตหรือขออนุมัติได้พร้อมกันทุกเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงนั้น

2.2 กระทรวงต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่และแบบพิมพ์ที่จำเป็นในศูนย์บริการร่วม เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นบริการประชาชนได้อย่างครบถ้วน โดยเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องสามารถแจ้งรายละเอียดรับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

41

เอกสารหลักฐานที่จำเป็น แจ้างให้ทราบระยะเวลาการดำเนินการ และเป็นผู้ติดต่อประสานกับส่วนราชการอื่น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือกฎในเรื่องนั้น ๆ

2.3 ในการดำเนินการของศูนย์บริการร่วม ถ้าหากมีปัญหาหรืออุปสรรคที่ไม่อาจดำเนินการได้ เพราะไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนดไว้ ให้ส่วนราชการแจ้างให้ ก.พ.ร. ทราบเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบนั้นต่อไป

2.4 แนวทางการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมของกระทรวงนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอจัดให้มีขึ้นในจังหวัดหรืออำเภอ แล้วแต่กรณี ตามที่ตนต้องรับผิดชอบด้วย

หมวดที่ 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการมี หน้าที่ตรวจสอบภายในของส่วนราชการตนเอง เพื่อการปรับปรุงภารกิจให้เป็นไปโดยเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปของสังคม หรือสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามนโยบายหรือแผนการปฏิบัติราชการ ดังต่อไปนี้

1. การทบทวนภารกิจ

1.1 ส่วนราชการจะต้องทบทวนภารกิจตามระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด เพื่อตรวจสอบว่าภารกิจใดมีความจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของรัฐ เงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจ ซึ่งหากเห็นควรเปลี่ยนแปลงต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลังให้สอดคล้องกับภารกิจที่จะยกเลิกปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงขึ้น

1.2 ในกรณีที่ ก.พ.ร. ได้ทำการวิเคราะห์ความจำเป็นของภารกิจของส่วนราชการใดแล้ว อาจเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาปรับปรุงภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างหรืออัตรากำลังของส่วนราชการใดก็ได้

2. การทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

2.1 ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจและทบทวนเพื่อยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่สำหรับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเพื่อให้ลดภาระของประชาชน โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย

2.2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ตรวจสอบกฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ ของทุกส่วนราชการ ที่ไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศหรือเป็นภาระแก่ประชาชน เพื่อเสนอให้มีการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิก ซึ่งโดยปกติส่วนราชการจะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป แต่ถ้าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอจะต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

42

หมวดที่ 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

เป็นการกำหนดแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ได้รับบริการโดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็จะสามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับรู้สภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ต่อไป โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ส่วนราชการที่มีภารกิจในการให้บริการประชาชน หรือติดต่อประสานงาน ระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ต้องกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนได้รับทราบ และเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบให้ข้าราชการของตนมีการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามระยะเวลาด้วยในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่า ส่วนราชการใด ไม่กำหนดระยะเวลาหรือกำหนดเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จ เพื่อให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

2. การจัดระบบสารสนเทศ

2.1 ส่วนราชการต้องจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อติดต่อสอบถามหรือใช้บริการของส่วนราชการนั้นได้

2.2 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต้องจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศกลาง เพื่อให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างส่วนราชการ และจะต้องช่วยเหลือส่วนราชการอื่นในการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศ

3. การรับฟังข้อร้องเรียน

3.1 ส่วนราชการต้องจัดให้มีระบบการตอบคำถามเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของ ส่วนราชการให้ประชาชนได้ทราบ โดยต้องมีระยะเวลาในการตอบให้ชัดเจน

3.2 ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับคำร้องเรียน ข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็น จากประชาชนในการชี้แจง ปัญหาอุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาในวิธีปฏิบัติราชการ ส่วนราชการ จะต้องนำมาพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไปและแจ้งผลให้ผู้แจ้งทราบด้วย

3.3 ส่วนราชการที่มีหน้าที่ออกกฎเพื่อบังคับส่วนราชการอื่นให้ปฏิบัติตาม มีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่ากฎนั้นเป็นอุปสรรคหรือเกิดความยุ่งยาก ข้ำซ้อน หรือล่าช้าหรือไม่ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม และถ้าได้รับการร้องเรียนจากส่วนราชการหรือข้าราชการ ให้ส่วนราชการที่ออกกฎพิจารณา โดยทันทีและแจ้งผลให้ทราบ

4. การเปิดเผยข้อมูล

4.1 ส่วนราชการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการให้ทราบ โดยทั่วไป เว้นแต่กรณีจำเป็นต้องกระทำเป็นความลับเพื่อความมั่นคงหรือรักษาความสงบเรียบร้อย หรือคุ้มครองสิทธิของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

43

4.2 ส่วนราชการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย รายการจัดซื้อ จัดจ้าง และสัญญาใด ๆ ที่มีการดำเนินการ โดยห้ามทำสัญญาใดที่มีข้อความห้ามมิให้เปิดเผยข้อความหรือ ข้อตกลงในสัญญา เว้นแต่ข้อมูลที่ได้รับ ความคุ้มครองโดยกฎหมาย

หมวดที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

มีขึ้นเพื่อการวัดผลการปฏิบัติราชการว่า มีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ คุณภาพ และความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือไม่ รวมทั้งการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กร โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. การประเมินผลโดยคณะผู้ประเมินอิสระ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจ
2. การประเมินผลประสิทธิภาพในการบังคับบัญชา
3. การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ ซึ่งต้องกระทำทั้งการปฏิบัติงานเฉพาะตัว และประโยชน์ของหน่วยงานที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นทีมทำงานมากขึ้น
4. ในกรณีที่การปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดผ่านการประเมินที่แสดงว่าอยู่ในมาตรฐานและการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีผลดี ให้มีการจัดสรรเงิน เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบของส่วนราชการหรือเป็นเงินรางวัลเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการจูงใจให้ส่วนราชการพัฒนาการปฏิบัติราชการให้บังเกิดประสิทธิภาพตามความมุ่งหมาย

หลักการของการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ประกอบด้วย

4.1 การประเมินผลส่วนราชการว่าได้ดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์เพียงใดซึ่งจะวัดจากผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุณภาพของการให้บริการซึ่งอาจวัดได้จากความสะดวกในการขอรับบริการ (Convenience) ความไม่ยุ่งยากต่อการทำความเข้าใจ (Simplicity) การให้บริการที่ถูกต้องและรวดเร็ว (Accuracy and timeliness) รวมทั้งการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรกับประโยชน์ที่ได้รับ

4.2 การประเมินผู้ปฏิบัติงานโดยแยกเป็นการประเมินผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิด การสะท้อนกลับของการปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหาร เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงให้เกิดเป็นทีมทำงานที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นการประเมินศักยภาพของเจ้าหน้าที่แต่ละราย เพื่อวัดความสามารถเฉพาะตัวและความสามารถในการมีส่วนร่วมในผลสำเร็จของภารกิจใน ความรับผิดชอบของหน่วยราชการนั้น หลักเกณฑ์และวิธีประเมิน ก.พ.ร. จะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดต่อไป โดยผลที่ได้รับจากการประเมินผล หากอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจจะเป็นเครื่อง

ชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานแบบมุ่งสัมฤทธิ์และส่วนราชการจะได้รับรางวัลตอบแทน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของส่วนราชการนั้นต่อไป

5. แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

5.1 ความหมายของธรรมาภิบาล

คำว่า Good governance เริ่มนำมาใช้กันเมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก เมื่อปี ค.ศ. 1989 เมื่อแนวความคิด Good governance เข้ามาในประเทศไทยในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 นักวิชาการหลายท่านได้แปลความหมายของคำว่า Good governance โดยเสนอใช้คำว่า “กลไกประชารัฐที่ดี” บ้าง “ประชารัฐ” บ้าง “ธรรมรัฐ” บ้าง “สุประศาสนการ” บ้าง แต่ในที่นี้จะขอใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมาก เพราะคำว่าธรรมาภิบาลจะมีความหมายอย่างกว้างครอบคลุมทั้งทางบริหารจัดการที่ดีขององค์การธุรกิจและการปกครองที่ดีของภาครัฐ

อาจารย์ธีรยุทธ บุญมี ซึ่งเรียก Good governance ว่า ธรรมรัฐ ได้ให้ความหมายว่า คือการบริหารจัดการประเทศที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ การบริหารจัดการที่ดีดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีหลักคิดว่าทั้งประชาชน ข้าราชการบริหารประเทศเป็นหุ้นส่วน (Partnership) กันในการกำหนดชะตากรรมประเทศ แต่การเป็นหุ้นส่วนไม่ใช่หลักประกันว่าจะเกิดธรรมรัฐหรือ Good governance ยังต้องหมายถึง การมีกฎเกณฑ์กติกาที่จะให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหาร ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP - United Nation Development Program) หน่วยงานสังกัดองค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามความหมายของ Good governance หรือธรรมาภิบาลว่า คือ การใช้อำนาจทางการเมือง การบริหารและเศรษฐกิจในการดำเนินภารกิจกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศในทุกระดับโดยมีกลไก กระบวนการ สถาบัน ซึ่งประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการผลประโยชน์ การใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย การประสานประนีประนอมความแตกต่างโดยผ่านกลไก กระบวนการและสถาบันเหล่านั้น

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคม ทุกประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้น คำว่า Governance เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้ว หมายถึง กรอบในการบริหารจัดการขององค์การต่าง ๆ ในการบริหาร ระบบบริษัทก็จะเรียกว่า Corporate good governance ในราชการก็เรียกว่า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

45

Public governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดี ที่ดีเรียกว่า Good governance ที่ไม่ดีเรียกว่า Bad governance

จากความหมายของนักวิชาการที่ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับ Good governance ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่ามีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่า Good governance จะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ภาครัฐ (Public sector) ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างและปฏิรูปการเมือง กฎหมายและการบริหารราชการ
2. ภาคเอกชน (Private sector) ซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดีและดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง
3. ภาคประชาชนหรือองค์กรต่างๆ (Civil society) จะมีส่วนในการเกื้อหนุนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยการระดมกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ธรรมาภิบาล (Good governance) หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ ซึ่งธรรมาภิบาลประกอบด้วย 6 หลัก ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล
2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยตรงรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือ หลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

46

4. หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

6. แนวคิดการพัฒนา

6.1 แนวคิดและกระบวนทัศน์ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนา

กระบวนทัศน์ (Paradigm) หมายถึง ทัศนะพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง อันกำหนดแบบแผนการคิดและการปฏิบัติในประชาคมหนึ่งๆ เมื่อใดที่ทัศนะพื้นฐานดังกล่าวเปลี่ยนแปลงจะทำให้แบบแผนการคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย (Paradigm shift) เรื่องราวเกี่ยวกับการพัฒนาและความหมายของการพัฒนามีการเปลี่ยนแปลงของกระบวนทัศน์ที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งและเกิดวิาทะในการช่วงชิงอำนาจในการนิยามความหมายมาตั้งแต่การเริ่มก่อกำเนิดของทฤษฎีแรกแห่งการพัฒนา (The First Theory of Development) ในสมัยของประธานาธิบดี แฮร์รี เทอแมน (Harry Truman) ของจักรวรรดินิยมอเมริกาภายหลังจากการยุติลงของสงครามโลกครั้งที่สอง ตามมาด้วยการต่อสู้ระหว่างสองลัทธิ คือ เสรีนิยมและสังคมนิยมรวมทั้งนโยบายสี่เป้าหมาย (Point four programme) เพื่อถ่วงดุลย์อำนาจ ช่วงชิงและครอบงำประเทศอ่อนแอให้เป็นฐานกำลังในการต่อสู้กับปฏิปักษ์ สงครามระหว่างลัทธิได้ดำเนินติดต่อกันมาจนกระทั่งเกิดการล่มสลายของลัทธิสังคมนิยม โซเวียตรวมทั้งการเปลี่ยนท่าที แนวทาง และนโยบายทางการเมืองของพันธมิตรหลาย ๆ ประเทศ การล่มสลายของลัทธิเศรษฐกิจการเมืองของประเทศที่เป็นปฏิปักษ์ทำให้เกิดการแพร่กระจายและขยายตัวของแนวคิดเศรษฐศาสตร์และแสหลัก (Main stream economy) ประเทศบริเวณและกึ่งบริวารซึ่งเปรียบเสมือนประเทศอาณานิคมยุคใหม่ (New colony) ของจักรวรรดินิยมอเมริกา ได้นำเอาแนวคิดแบบเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก รวมทั้งแนวคิดแบบปณิธานนิยมไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศจนประจักษ์ต่อมาว่า แนวคิดดังกล่าวหาได้สอดคล้องกับวัฒนธรรม รวมทั้งวิถีการดำรงชีวิต (Mode of living) ของผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมของตนแม้แต่น้อยโดยแนวคิดดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

47

อย่างไร้ขอบเขตรวม ทั้งเป็นสาเหตุให้เกิดการทำลายล้างระบบนิเวศ ระบบศีลธรรม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่ยั้งคิด จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทรรศน์ใหม่ รวมทั้งการก่อกำเนิดของกระบวนทรรศน์ใหม่ในการพัฒนาขึ้น

6.2 กระบวนทรรศน์ใหม่ในการพัฒนา

กระบวนทรรศน์ใหม่ในการพัฒนา (New development paradigm) หมายถึง กระบวนความคิดและการปฏิบัติที่ทุกฝ่ายเข้ามาเรียนรู้ร่วมกัน โดยการทำงานด้วยกันใช้ความพยายามร่วมกัน และไม่มาเป็นปกปักษ์ต่อกัน

วิธีการส่งเสริมให้คนมีความรักกันและมีความรู้ร่วมกัน มีการค้นคว้าวิจัยจนได้เครื่องมือที่เรียกว่า (AIC) ซึ่งเป็นวิธีการและเทคนิคในการเอาคนที่ทำงานร่วมกันทั้งหมดในระบบเข้ามาประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งจะดำเนินการใน 3 ชั้น คือ

ขั้นที่ 1 คือ A : Appreciation

ขั้นที่ 2 คือ I : Influence

ขั้นที่ 3 คือ C : Control

ขั้นที่ 1 คือ A : Appreciation คือการทำให้ทุกคนเกิดการยอมรับและชื่นชมคนอื่น โดยไม่รู้สึกรังหรือแสดงการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์

ในกระบวนการณ์ขั้นนี้ ทุกคนจะมีโอกาสแสดงออกอย่างทัดเทียมกันด้วยภาพ ข้อเขียน และคำพูด ว่าเขาเห็นสถานการณ์ในปัจจุบันเป็นอย่างไร และเขาอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีโอกาสใช้ข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้สึกลดจนการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง เมื่อทุกคนได้แสดงออกโดยได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ จะทำให้คนมีความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีความอบอุ่น และเกิดพลังร่วม ขึ้นในระหว่างคนที่มาประชุมด้วยกัน

ในช่วงของการแสดงออกว่าแต่ละคนอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็นอย่างไร เป็นการใช้จินตนาการที่ไม่ถูกจำกัดด้วยปัจจัยและสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การมองการณ์ไกล การมองภาพกว้างและการคิดสิ่งแปลกใหม่ได้ดีกว่าการคิดจากสภาพปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน นั่นคือ การใช้ จินตนาการ (Imagination) ซึ่งจะมีพลังมากขึ้นกลายเป็น วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) หรือ อุดมการณ์ร่วม (Shared ideal) ซึ่งได้แก่ สิ่งที่มีงบประมาณปรารถนาร่วมกันหรือเป้าหมาย นั่นเอง

ขั้นที่ 2 คือ I : Influence คือ การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่มาช่วยกันกำหนดวิธีการสำคัญหรือยุทธศาสตร์ (Strategy) ที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมของกลุ่ม ได้อย่างดีที่สุดในขั้นนี้ ทุกคนมีโอกาสทัดเทียมกันที่จะให้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการสำคัญที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมนั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

48

เมื่อทุกคนแสดงความคิดเห็นแล้วจะนำวิธีการ ที่เสนอแนะทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ แยกแยะ และพิจารณาร่วมกัน จนกระทั่งได้ “วิธีการสำคัญ” ที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่า จะนำไปสู่ความสำเร็จตามที่กลุ่มต้องการซึ่งในการพิจารณาเลือกวิธีการสำคัญนั้น สมาชิกกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ (Influence หรือ Interaction) ซึ่งกันและกันสูง รวมถึงการถกเถียงโต้แย้งกันด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้วิธีการที่กลุ่มเห็นร่วมกันว่าดีที่สุด เนื่องจากการถกเถียงโต้แย้งในระดับวิธีการดังกล่าว มี เป้าหมาย หรือ อุดมการณ์ ร่วมกัน ฉะนั้น กลุ่มยังมีแนวโน้มที่จะรักษาความสามัคคีไว้ได้โดยไม่ยากนัก

ขั้นที่ 3 คือ C : Control คือ การนำ วิธีการสำคัญ มากำหนดเป็น แผนปฏิบัติการ (Action plan) อย่างละเอียดว่า ทำอะไร มีหลักการและเหตุผลอย่างไร มีกำหนดเวลาอย่างไร ใครรับผิดชอบเป็นหลัก ใครต้องให้ความร่วมมือ จะต้องใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายเท่าไร จากแหล่งใด จะมีรายได้จากการดำเนินงานดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีประมาณเท่าไร และรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่เห็นว่าควรระบุไว้ในขั้นนี้ สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะเลือกเองว่า สมัครงใจจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องใด จะเป็นผู้ให้ความร่วมมือในเรื่องใดจะเป็นผู้ร่วมคิดแผนปฏิบัติการ ข้อใดเป็นการกำหนดข้อผูกพัน (Commitment) ให้ตนเองเพื่อ ควบคุม (Control) ให้เกิดการกระทำอันจะนำไปสู่การบรรลุผลที่เป็นเป้าหมายหรืออุดมการณ์ร่วมกันของกลุ่มในที่สุด

นอกจากการเข้ารับผิดชอบหรือไม่ความร่วมมือตาม แผนปฏิบัติการ ที่กลุ่มร่วมกันกำหนดขึ้นแล้ว สมาชิกกลุ่มในแต่ละคนยังอาจกำหนด ข้อผูกพันเฉพาะตัว (Personal commitment) ได้อีกด้วย เพื่อเป็นการใช้พลังในส่วนของตัวเองแต่ละคนให้เกิดผลในทางสร้างสรรค์มากที่สุด

กระบวนการ AIC จะสร้างพลังสร้างสรรค์ขึ้น เมื่อฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักความเมตตา ตัว A (Appreciation) คือ ชรรมะอย่างสูง ได้แก่ ความรักและความเมตตา คนอื่น ต้องรับฟัง อดทนและยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นซึ่งตรงกับหลักของพระพุทธศาสนา ฉะนั้น “A” ทำให้เกิดพลังความดีเข้ามา อาจเรียกว่าเป็น “การพัฒนาทางจิตวิญญาณ” (Spiritual development) พอคนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมมีความรักความเมตตาต่อกัน ก็จะเกิดการเรียนรู้ร่วมกันจากการทำงานด้วยกัน ที่เรียกว่า Interactive learning through action จึงให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ เพราะทำให้เกิด “การเรียนรู้” ที่แท้จริง ซึ่งมีพลังมาก ปกติแล้วคนมักจะเรียนรู้กันยาก

เพราะฉะนั้น การพัฒนา ต้องการ การเรียนรู้ อย่างมากของทุกฝ่าย นั่นคือ ต้องมี “I” (Influence) ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกันให้เกิดพลัง และต้องมี “C” (Control) ซึ่งได้แก่ การจัดการ (Management) และ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่กำหนดว่าใคร จะทำอะไร อย่างไร เมื่อใด มีค่าใช้จ่ายเท่าไร จะได้เงินจากไหน ถ้าไม่พอจะทำอย่างไร เป็นต้น

7. การวางแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งๆ จะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้น แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังที่ได้เคยกล่าวมาแล้วถึงนิยามของแผนพัฒนาสามปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ว่า

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

ดังนั้น โครงการที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปี โดยเฉพาะในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปีนั้นควรมีสภาพความพร้อมอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. มีความน่าอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

แผนพัฒนาสามปี มีลักษณะกว้างๆดังต่อไปนี้

1. เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา
2. เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ
3. เป็นเอกสารที่แสดงโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

50

4. เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

7.1 ประโยชน์ของแผนพัฒนาสามปี

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณา อย่างรอบครอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด

ทรัพยากรการบริหาร โยทั่วไปประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

เงิน ทั้งเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และแหล่งงบประมาณภายนอก รวมทั้ง มาตรการประหยัดงบประมาณรายจ่ายด้วย

คน ซึ่งหมายความรวมถึงแต่ผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ซึ่งจะมีความแตกต่าง หลากหลายทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำศักยภาพของกำลังคนเหล่านั้นมาใช้ รวมทั้งต้องพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และถ้าพิจารณาในความหมายอย่างกว้าง และอาจหมายรวมถึงประชาชนในท้องถิ่นซึ่งในท้องถิ่นซึ่งจะมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นด้วย

วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง เครื่องจักร เครื่องมือ รวมทั้งอาคารสถานที่ที่จะสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาสูงสุด โดยมีการพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ ให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับความก้าวหน้าของสังคมโดยส่วนรวมได้อย่างเท่าทัน และใช้วัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวอย่างเต็มศักยภาพ

การบริหารจัดการ เป็นสิ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนทรัพยากรทั้งสามประการข้างต้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีสภาพการพัฒนาอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องศึกษาและนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

7.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้วก็จะต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2546 : 37-43)

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

51

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาควรเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ตลอดจนเพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการต่อไป และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำ แผนพัฒนาสามปี ห้วงปี พ.ศ. 2546 ถึง 2549 ผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติโครงการดังกล่าวจะเป็นการกำหนดทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และกำหนดปฏิบัติการทำงานไว้อย่างชัดเจน

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ แจ้างโครงการที่ได้รับอนุมัติให้เกี่ยวข้องกับทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานภายในขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และประชาคม

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. ในขั้นตอนนี้ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา จะสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา โดยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในครั้งแรกให้เวทีการประชุมร่วมกันดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีต่อไป

แต่สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีครั้งต่อไป (เมื่อครบรอบหนึ่งปี) ให้เวทีการประชุมร่วม พิจารณาทบทวนดูว่า จากยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่ได้คัดเลือกและโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ซึ่งในขั้นตอนนี้ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ในปีต่อไปจะสามารถคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่จะนำมาใช้เป็นกรอบการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีก็ได้ รวมทั้งกำหนดโครงการ/กิจกรรม ที่จะเพิ่มเติมหรือตัดทอนลงได้

3. เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว เวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

4. โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณากำหนดอาจมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ จะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

52

4.1 พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการพัฒนา เช่น ใน “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก” ได้กำหนด “แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” โดยเวทีการประชุมร่วมได้กำหนด “โครงการพัฒนาด้านการตลาดฯ” ซึ่งอาจมีความสัมพันธ์กับ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว” ซึ่งได้กำหนด “แนวทางการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม” โดยได้กำหนด “โครงการปรับปรุง สถานที่ประวัติศาสตร์ปราสาทเก่า” หากพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าโครงการทั้งสองที่มาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะยุทธศาสตร์กัน แต่มีความเชื่อมโยงและสนับสนุนกันได้ในเชิงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนโดยการนำผลิตภัณฑ์มาขายให้นักท่องเที่ยว ซึ่งหากกำหนดในแผนพัฒนาสามปีแล้ว จะต้องกำหนดห้วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

4.2 ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรม จากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินการของชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนามาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

4.3 มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม และนอกจากนั้นยังเป็นการจัดลำดับโครงการไว้เพื่อทำแผนพัฒนาสามปี ในช่วงถัดไปด้วย เนื่องจากในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา อาจจะต้องใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่าสามปี ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ต่อเนื่องไปในระยะยาวด้วย ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถระบุไว้ในช่วงสามปี ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปีได้ เช่น โครงการจัดการขยะมูลฝอยอาจมีกิจกรรมหลากหลาย ที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง

4.4 เนื่องจากกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการมีความหลากหลาย ดังนั้น ในขั้นตอนของการพิจารณากำหนดกิจกรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1) งบประมาณรายรับ รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ทรัพยากรการบริหารอื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) ภาวการณ์พัฒนาที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการ หรือมีภารกิจรับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้นๆ

เมื่อพิจารณาด้านต่างๆ ดังกล่าว แล้วจะต้องแยกประเภทของโครงการออกอย่างน้อยสามประเภท คือ โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง กล่าวคือ มีขีดความสามารถทั้งทางด้านกำลังเงิน กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางการบริหารจัดการที่จะดำเนินการได้เอง โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่นดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากเป็นงานอยู่ในอำนาจหน้าที่ แต่องค์กรปกครองส่วน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

53

ท้องถิ่นไม่สามารถหรือไม่ประสงค์จะดำเนินการ จึงมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทนโดยการตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนให้ตามระเบียบวิธีการของทางราชการ และโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่น และภาคเอกชนอื่นเนื่องมาจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ หรือเป็นโครงการที่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานปฏิบัติและมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะดังกล่าวอยู่แล้ว ทั้งนี้รวมถึงโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (ซึ่งมีกรอบในการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนอยู่แล้ว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนต้องอยู่ในเงื่อนไขของการขอรับเงิน อุดหนุนเฉพาะกิจดังกล่าว)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งนอกจากจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทั่วไปแล้วยังจะต้องวิเคราะห์ว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการพัฒนาที่เลือก ต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษ ต้องการข้อมูลของห้วงเวลาใด และจะเก็บข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรมได้อย่างถูกต้อง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอก เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) ได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลักคือ

- 2.1 การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
- 2.2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา
- 2.3 การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา
- 2.4 การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

1. หลังจากได้แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้ว ให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี โดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ตัวอย่าง วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

- 1.1 เพื่อส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
- 1.2 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เสริม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

54

บางครั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นแล้ว แต่อาจนำมาปรับปรุงให้ชัดเจนและ สอดคล้องกับสถานการณ์ในช่วงสามปี

2. ในขั้นตอนนี้ ที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่ จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก และโดยที่กิจกรรมที่จะดำเนินการย่อมมีความหลากหลาย ซึ่งที่ประชุมจะต้องพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วยคือ

2.1 พิจารณากิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการ พัฒนาที่กำหนดอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้โครงการ/กิจกรรมที่ครบถ้วน ซึ่งอาจจะมีทั้ง โครงการ/ กิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง โครงการ/กิจกรรมที่ร่วมดำเนินการกับ หน่วยงานอื่น หรือโครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการ

2.2 พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ควรพิจารณาทั้งภายใต้ แนวทางเดียวกันและระหว่างแนวทางการพัฒนา

2.3 พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมทั้งในด้านกระบวนการดำเนินงาน และในด้านของผลการดำเนินการ เพื่อบรรจุกิจกรรมลงในปีต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.4 พิจารณาคัดเลือกโครงการจากความจำเป็นเร่งด่วน จิตความสามารถทาง ทรัพยากรการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือความเชื่อมโยงของกิจกรรม และ ระยะเวลาที่จะดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกโครงการที่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษา รายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำ งบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงประกอบไปด้วย 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 ผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 สรุปยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

55

ส่วนที่ 5 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

ส่วนที่ 6 บัญชีโครงการ/กิจกรรม

ส่วนที่ 7 การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติ

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดที่ประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์

3. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2. ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจเสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

3. เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นจะส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบโดยทั่วถึง

8. แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลบ้านสร้าง

แผนพัฒนาสามปีคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาลที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี จัดทำเพื่อให้ทราบถึงภาพรวมการพัฒนาของเทศบาลในอนาคต

1. วิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านสร้าง “สภาพแวดล้อมดีเลิศ เป็นแหล่งกำเนิดของเสื้อผ้ากีฬาชั้นนำ เศรษฐกิจก้าวหน้า เป็นผู้นำการศึกษา ชาวประชารวมใจใฝ่คุณธรรม”

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านสร้าง มีดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

56

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสาธารณสุขโลก และโครงสร้าง

พื้นฐาน

2.2.1 แนวทางการใช้ที่ดิน

2.2.2 แนวทางการพัฒนาก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน สะพาน ท่อระบาย

น้ำและท่าเทียบเรือ

2.2.3 แนวทางการพัฒนาระบบประปา

2.2.4 แนวทางการพัฒนาระบบจราจร

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

2.2.1 แนวทางการพัฒนาด้านพัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพมนุษย์และสังคม

2.3.1 แนวทางการพัฒนาด้านพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน

2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา

2.4.1 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการศึกษา

2.4.2 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการกีฬาและกิจกรรมนันทนาการ

2.4.3 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี

2.4.4 แนวทางการพัฒนาเพิ่มช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

2.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

2.5.1 แนวทางการพัฒนาด้านการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.5.2 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดระบบน้ำเสีย

2.5.3 แนวทางด้านการบำบัดและการกำจัดขยะ

2.5.4 แนวทางการพัฒนาด้านสุขภาพและป้องกันโรค

2.6 ยุทธศาสตร์การเมืองการบริหาร

2.6.1 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของท้องถิ่น

2.6.2 แนวทางการพัฒนาความรู้ให้แก่พนักงานส่วนท้องถิ่น

2.6.3 แนวทางการพัฒนาจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.6.4 แนวทางการพัฒนาฝึกฝนทบทวนความรู้ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย

พลเรือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

57

2.6.5 แนวทางการพัฒนาปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงาน

2.6.6 แนวทางการพัฒนาปรับปรุงและพัฒนารายได้

2.6.7 แนวทางการพัฒนารักษาความปลอดภัยของชุมชน

3. นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

3.1 แผนงานโครงสร้างพื้นฐาน

3.1.1 พัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ จัดให้มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เช่น จัดสร้างถนนหนทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการคมนาคมและสัญจรไปมาของราษฎร รวมทั้งการดูแลบำรุง รักษา และซ่อมแซม ถนนสายต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้ดี ให้มีการวางระบบการระบายน้ำโดยวางรางระบายน้ำพร้อมวางท่อระบายน้ำตามถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง เพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนและป้องกันปัญหาน้ำท่วมในอนาคตจัดให้มีระบบการบริการด้านการประปาในเขตเทศบาลให้ครอบคลุมพื้นที่และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการให้บริการประชาชน แบบรวดเร็วและทันใจ ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณรอบบึงบ้านสร้างให้สวยงาม ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณข้างริมถนนโรจนะให้เป็น ถนน ค.ส.ล. และทางเท้าให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานปรับปรุงระบบงานทะเบียนราษฎร โดยการจัดทำห้องทะเบียนราษฎรเพื่อให้บริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อให้ได้รับความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับงานทะเบียนจากอำเภอบางปะอินมาสู่เทศบาล ด้วยระบบออนไลน์

3.1.2 แผนพัฒนาสังคม

3.1.2.1 จ่ายเบี้ยยังชีพสูงอายุ คนพิการ จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ สงเคราะห์ผู้เสียชีวิตและผู้ยากจน

3.1.2.2 พัฒนาการศึกษ จัดสร้างศูนย์คอมพิวเตอร์และห้องสมุด

3.1.2.3 พัฒนาเด็กและเยาวชนให้หันมารักการเล่นกีฬา ทำให้มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์และห่างไกลจากยาเสพติด โดยจัดให้มีการจัดตั้งชมรมกีฬาในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง และมีการจัดกิจกรรมกีฬาในโครงการ ๆ ของเทศบาล

3.1.2.4 จัดให้มีลานกีฬา สวนสาธารณะในเขตเทศบาลจัดให้มีการสงเคราะห์แก่คนชราและผู้ยากไร้รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส ในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ รวมทั้งจัดสรรทุนเรียนดีแต่ยากจนให้แก่เด็กนักเรียนในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง ตลอดจนจัดสรรเงินช่วยเหลือให้กับผู้ป่วยโรคเอดส์และสงเคราะห์แก่ราษฎรผู้เสียชีวิตในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง ให้มีการจัดกิจกรรมในงานประเพณี และวันสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

58

ต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเด็ก ฯลฯ รวมถึงวันสำคัญของชาติอื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้างได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมงานนั้น ๆ จัดให้มีลานกีฬาและสวนสาธารณะในพื้นที่เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการออกกำลังกาย และเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

3.1.3.1 พัฒนาอาชีพกลุ่มแม่บ้าน, กลุ่มอาชีพต่างๆ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง

3.1.3.2 ปรับปรุงตลาดนัดชุมชนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

3.1.3.3 จัดตั้งกลุ่มอาชีพของเทศบาลตำบลบ้านสร้าง

3.1.3.4 ส่งเสริมการให้ความรู้ในเรื่องอาชีพ ต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาล เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่นการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน ให้แก่กลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลจัดให้มีการปรับปรุงการบริการในตลาดนัดชุมชนให้ดีขึ้น และจัดหาซื้อที่ดินเพื่อสร้างตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านสร้าง ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง โดยการจัดสรรเงินอุดหนุนและหาวิทยากรมาฝึกอบรมให้แก่กลุ่มอาชีพต่างๆ รวมทั้งการจัดกาฝึกอบรมอาชีพ และจัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีการพัฒนารายได้และมีการคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีที่เป็นรายได้ของเทศบาลให้ดีขึ้นจัดทำแผนที่ภาษีเข้าระบบให้ดีขึ้น

3.1.4 แผนพัฒนาการบริหารจัดการ

3.1.4.1 จัดการดำเนินการก่อสร้างสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านสร้าง

3.1.4.2 จัดซื้อที่ดิน หรือ ถมดิน เพื่อใช้เป็นสถานที่ดำเนินการก่อสร้างสำนักงาน สวนสาธารณะ ลานกีฬา ในเขตเทศบาลตำบลบ้านสร้าง

3.1.4.3 จัดซื้อรถปิคอัพ เพื่อใช้ในการติดต่อราชการกับหน่วยงานต่าง ๆ

3.1.4.4 จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ในแต่ละหน่วยงานจัดซื้อที่ดินพร้อมถมดิน หรือถมดิน เพื่อใช้เป็นสถานที่ในการดำเนินการก่อสร้างสำนักงานเทศบาลตำบลบ้านสร้าง ลานกีฬา สวนสาธารณะในเขตเทศบาล เพื่อสำหรับให้บริการแก่ประชาชนในเขตเทศบาลและหน่วยงานราชการอื่น ๆ ในการติดต่อราชการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพที่ดีขึ้น จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในสำนักงานรวมทั้งสรรหาบุคลากรในหน่วยงานฝ่ายต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อปริมาณงานและเพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างเต็มที่และรวดเร็ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

59

3.1.5 แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อม

3.1.5.1 ปรับปรุงตลาดสดในเขตเทศบาลให้ได้มาตรฐาน

3.1.5.2 ปรับปรุงบ่อขยะ

3.1.5.3 จัดการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บขยะมูลฝอยต่างๆ เช่น

รถขยะ

3.1.5.4 จัดการฝึกอบรมให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการช่วยกัน

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.1.5.5 จัดให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำทางธรรมชาติและบำรุงรักษาทางน้ำใน

เขตเทศบาล

3.1.5.6 จัดให้มีการขุดลอกคูคลองและกำจัดผักตบชวา

3.1.5.7 จัดให้มีการระบบการบำบัดน้ำเสีย และพัฒนาระบบการระบายน้ำ

3.1.5.8 จัดให้มีกำจัดขยะ ระบบปิด (แบบไร้มลพิษ) จัดให้มีตลาดสดที่ได้

มาตรฐานในชุมชนทุกชุมชน มีการจัดเก็บขยะที่มีคุณภาพ มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยระบบปิด (แบบไร้มลพิษ) ที่ได้มาตรฐาน เพื่อใช้สำหรับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตเทศบาลได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับ เพื่อรองรับการขยายตัวในชุมชนของเทศบาลในอนาคตด้วย มีการพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบการบำบัดน้ำเสียที่มีคุณภาพทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาตำบล ดังนี้
ขงยุทธ ศรีประคู้ (2542 : 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำของโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ชั้นเตรียมการวางแผน ปัญหาสำคัญที่พบ เช่น บุคลากรขาดความรู้ ความสามารถ ขาดการศึกษานโยบายของหน่วยเหนือ สาเหตุสำคัญคือ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่ไม่มีประสบการณ์ ซึ่งได้แก้ไขปัญหาโดยจัดให้มีการประชุมอบรมคณะทำงาน ได้เห็นความสำคัญของการวางแผน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ปัญหาสำคัญที่พบ เช่นขาดการประชุมวางแผน สาเหตุที่สำคัญคือ ขาดการวางแผนและการประสานงานที่ดี โรงเรียนได้แก้ไข ปัญหาโดยจัดระบบการวางแผนและประสานงานที่ดี ผู้เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการประชุมแผน
2. ชั้นการวางแผน ปัญหาที่พบ เช่น บุคลากรขาดการมีส่วนร่วม ในการกำหนด วัตถุประสงค์ ขาดระบบการวิเคราะห์ข้อมูลที่ดี สาเหตุที่สำคัญ คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

60

ในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก้ไขโดยจัดอบรมบุคลากร และให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ปัญหาสำคัญที่พบ เช่น บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดการสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์ สาเหตุสำคัญคือ บุคลากรขาด ความรู้และประสบการณ์ โรงเรียนได้แก้ไขปัญหาโดยจัดประชุมอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร จัดระบบสารสนเทศที่ดี

3. ขั้นการปฏิบัติตามแผน ปัญหาที่สำคัญที่พบ เช่น ขาดการเตรียมการและปฏิบัติตาม แผน สาเหตุสำคัญ คือ ขาดบุคลากรและขาดงบประมาณ ซึ่งได้แก้ไขโดยจัดให้มีระบบการ นิเทศภายในจัดหาบุคลากรและงบประมาณจากภายนอกสนับสนุนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาด กลาง และขนาดเล็ก ปัญหาสำคัญที่พบ คือ ขาดการปฏิบัติตามแผน สาเหตุสำคัญคือ ขาด บุคลากรและงบประมาณ โรงเรียนได้แก้ไขปัญหาโดยจัดประชุมก่อนปฏิบัติตามแผน จัดหาบุคลากร และงบประมาณจากภายนอก

4. ขั้นติดตามและประเมินผล ปัญหาที่สำคัญที่พบ เช่น ขาดระบบกำกับ ติดตามและ ประเมินผลที่ดี สาเหตุสำคัญ คือ ขาดบุคลากรรับผิดชอบ ซึ่งได้แก้ไขแต่งตั้งคณะกรรมการทำ หน้าที่กำกับติดตามและประเมินผล ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ปัญหา สำคัญที่พบ เช่น ขาดระบบการกำกับติดตามผลและประเมินผลที่ดี สาเหตุสำคัญ คือ ขาด บุคลากรรับผิดชอบ ขาดเทคนิคและวิธีการที่ดี โรงเรียนได้แก้ไขปัญหาโดยแต่งตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบงานจัดให้มีการอบรมศึกษาดูงาน

เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ และคณะ (2546 : 78) ได้ทำการศึกษาเรื่องขีดความสามารถ ในการวางแผนพัฒนาตำบลของผู้นำท้องถิ่นระดับตำบล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตำบลที่อยู่ใกล้ และห่างไกลศูนย์กลางความเจริญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรู้ ความสามารถของผู้นำ ท้องถิ่นระดับตำบล ในเรื่องการวางแผนพัฒนาตำบลว่ามีมากน้อยเพียงใดและในลักษณะใด โดย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นคณะกรรมการสภาตำบลในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 278 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) คณะกรรมการสภาตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน ในเรื่องขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาตำบล 2) ในการวางแผนและตัดสินใจนั้นไม่ค่อยใช้ ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 3) คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนร่วม ในการวางแผนพัฒนาตำบลของตน 4) ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญว่าการวางแผนจะทำให้สิ่งที่ ตนเองคาดหวังประสบผลสำเร็จ และ 5) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการวางแผนนั้น คือ การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนสม่ำเสมอ

เกรียงไกร ทองจิตติ (2547 : 46) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลต่อกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีความมุ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

61

หมายเพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบลในกระบวนการวางแผน ศึกษา ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อ กระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลโดยรวม เช่น มีความสามารถในการจัดเตรียมการวางแผนทั้งใน การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลและการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการกำหนดทางเลือกและการ เลือทางเลือกอยู่ในระดับปานกลาง ทางด้านขีดความสามารถในการลงมือปฏิบัติตามแผน พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีขีดความสามารถในการลงมือปฏิบัติตามแผน เช่น การแบ่ง ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีการกำหนด แผนงานในการปฏิบัติและยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน อยู่ใน ระดับมาก ทางด้านขีดความสามารถในการประเมินผล พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมี ขีดความสามารถในการประเมินผล เช่น มีการประเมินผลก่อนลงมือปฏิบัติ มีการประเมินผล ในขณะดำเนินการปฏิบัติ มีการประเมินผลหลังลงมือปฏิบัติ และประเมินผลความคุ้มค่าของแผน อยู่ในระดับปานกลางด้านปัญหาอุปสรรคของกระบวนการวางแผน พบว่า สมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีปัญหาอุปสรรคของกระบวนการวางแผน เช่น แผนไม่ตรงกับความต้องการของ ประชาชน และประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจริง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ใน การวางแผน และงบประมาณในการวางแผนไม่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง

รุ่งอรุณ บุญสายันต์ และคณะ (บทคัดย่อ : 2547) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาธรรมชาติของ วิทยานิพนธ์: กรณีศึกษาภูมิปัญญาอีสาน มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เพื่อศึกษาแนวคิด เนื้อหาสาระ คำนี ของ “ธรรมชาติ” จากมุมมองของภูมิปัญญาชาวบ้านอีสาน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยมีผลต่อการนำ “ธรรมชาติ” มาใช้ในการพัฒนาและการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ 1) ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง เป็นผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดภูมิปัญญาในภาคอีสาน ได้แก่ กลุ่มพระนักพัฒนาและ พระนักศึกษา กลุ่มผู้นำชาวบ้านด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และกลุ่มชาวบ้านด้านการพัฒนา ชุมชน จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทมีอิทธิพลเหนือชาวบ้านคนอื่น ๆ และผู้นำนั้นได้เกิด หรือมีประสบการณ์การทำงานหรือมีภูมิปัญญาปัจจุบันในภาคอีสาน 2) การเก็บข้อมูลและการ วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ประเด็นคำถามสำคัญเป็น เครื่องมือในการวิจัย พร้อมทั้งรวบรวม เรียบเรียง สรุปผลการระดมความคิดเห็นเป็นของกลุ่ม ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบแนวความคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผนวกกับข้อเท็จจริงที่ เกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัย ผลการวิจัย พบว่า สภาพการรับรู้ “คำ” ว่า “ธรรมชาติ” มีเพียงกลุ่มพระนักพัฒนาและพระนักศึกษาที่เคยได้ยินและรับรู้ เนื่องจากท่านเป็น ปัญญาชน หรือ ผู้ที่ได้เรียนรู้ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนผู้นำชาวบ้านด้านการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ชุมชน เคยได้ยินเป็นบางคนแต่ไม่เข้าใจว่าหมายถึงอะไร ผู้นำชาวบ้านด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่เคยได้ยินเลย ส่วนในแต่ละ “องค์ประกอบ” ของ “ธรรมาภิบาล” นั้น ผู้นำชาวบ้านด้านการพัฒนาชุมชนและด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เคยได้ยินและรับรู้มาก่อน เช่น “คำ” ว่า คุณธรรม การมีส่วนร่วม และรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นวิถีปฏิบัติของชุมชน โดยภาพรวมของแนวคิด ความหมาย สาระสำคัญ และ คัชณี / ตัวชี้วัด ของ “ธรรมาภิบาล” โลกตะวันออก ในพื้นที่ภาคอีสาน ประเทศไทย มีดังนี้ 1) แนวคิด ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ จึงทำให้แนวคิดเกี่ยวพันกับหลักการและศีลในพุทธศาสนา ประกอบด้วยมีความเชื่อเรื่องของผีสาร เทวดา และความเชื่อบรรพบุรุษที่ยังมีชีวิตอยู่ได้อบรมสั่งสอนผ่านการปฏิบัติเป็นประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ 2) ความหมาย ของนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความ รับผิดชอบ ความคุ้มค่า มีความหมายใกล้เคียงกับ “ธรรมาภิบาล” ของโลกตะวันตก 3) สาระสำคัญ หรือ แนวทางในการปฏิบัติของ “ธรรมาภิบาล” โลกตะวันออก มีความละเอียดรอบคอบ เน้นทั้งการ ควบคุมทั้งปัจจัยภายในร่างกาย (จิตใจ ปัญญา) และปัจจัยภายนอกร่างกาย (ความสัมพันธ์กับบุคคล อื่นและสังคม) และยังมองการณ์ไกลไปถึงช่วงเวลาในอนาคต 4) คัชณี / ตัวชี้วัด ที่เห็นเป็นรูปธรรม ของแต่ละตัว เกิดจากการยึดถือตามกรอบแนวคิด การปฏิบัติจริงที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตประจำวันของ ชุมชน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการนำ “ธรรมาภิบาล” มาใช้ในงานพัฒนาและการดำรงชีวิตในชุมชน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ “การถ่ายทอดภูมิปัญญา” 1. ปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ 1) ความศรัทธาทาง ศาสนา การเผยแพร่ศาสนาของพระสงฆ์และความศรัทธาในศาสนาพุทธของชาวบ้าน 2) ความเชื่อ ผีสารต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิถีภูมิปัญญาการจัดการเรื่องต่างๆในชุมชน 3) ความเชื่อบรรพบุรุษ ที่สั่ง สม เรียนรู้ สืบทอดจากบรรพบุรุษ นอกจากนี้ได้ค้นพบปัจจัยอื่นๆ เช่น 4) ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เกี่ยวกับปัญหาผู้นำและชาวบ้าน ขาดคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต 2. ปัจจัยภายนอกชุมชน ได้แก่ 1) การเรียนรู้จากข้าราชการ นักพัฒนาเอกชน ได้สร้างการเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับ “ธรรมาภิ บาล” ให้กับชาวบ้านน้อยมาก 2) อื่นๆ 2.1) ปัญหาอันเกิดจากโครงสร้าง และแนวทางการพัฒนา ประเทศ ด้านการศึกษาของประเทศไทย ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ผู้นำประเทศไม่เป็น แบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน กฎหมายของประเทศไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนแผนพัฒนา ประเทศในอดีต-ปัจจุบันมีการสั่งการจากเบื้องบนส่วนกลางประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการ กำหนดทิศทางการพัฒนา นโยบายของรัฐบาลบางเรื่องเป็นสิ่งที่ดีมากแต่ระบบการสื่อสารสร้าง ความเข้าใจให้กับประชาชนไม่ชัดเจนไม่ทั่วถึง และปัญหาอุปสรรค 2.2) ปัญหาอันเกิดจาก ผลกระทบจากปัญหาต่างๆที่มีต่อประชาชน ประเทศชาติ การได้รับผลกระทบของนโยบายการ พัฒนาประเทศ โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ประชาชนอยู่ในกระแสการ บริโภคนิยม ปัญหาของการสืบทอดภูมิปัญญาในชุมชนท้องถิ่น ลักษณะของคนในปัจจุบันจะขาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

63

จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมขาดความเสียสละขาดวินัย ประเพณีวัฒนธรรมมีความเสื่อมถอย และ
ทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว